

WOORDEN

Vraag: Swamiji, hoe kunnen woorden, die van nature beperkt zijn en naar objecten verwijzen, datgene onthullen wat onbegrensd is en wat niet geobjectiveerd kan worden?

Swami Dayananda:

De woorden onthullen het niet op directe wijze. Bij een uitspraak zoals 'woorden onthullen het onbegrensd', is het de vraag of de woorden bekende of onbekende woorden zijn. Zijn het bekende woorden die het onbegrensd (*brahman*), wat we tot nu toe niet kennen, onthullen? Of onthullen onbekende woorden *brahman*?

Bekende woorden kunnen *brahman* niet onthullen, want alle bekende woorden zijn woorden die we hebben verzameld om bekende dingen te beschrijven, dingen die van nature beperkt zijn, zoals een pot. Al deze woorden hebben betrekking op soorten (*jāti*), eigenschappen (*guṇa*), activiteiten (*kriyā*) en relaties (*sambandha*).

Als je bijvoorbeeld 'koe' zegt, dan onthult het woord een generiek object, wat wil zeggen dat er vele koeien zijn. Het woord 'koe' verwijst naar een bepaalde diersoort, en het dier dat de betekenis is van het woord 'koe', noemen we 'koe'. Zodoende kunnen woorden een generiek object onthullen, een zelfstandig naamwoord.

Zodra een generiek object bepaald is, kunnen woorden vervolgens bepaalde eigenschappen benoemen, die betrekking hebben op dat zelfstandig naamwoord, zoals 'een witte koe'. Of ze beschrijven een activiteit, zoals 'een grazende koe'. Woorden kunnen ook nog relaties of verbindingen beschrijven, zoals 'moeder' of 'vriend'.

Dus woorden onthullen doorgaans activiteiten, relaties, eigenschappen of bepaalde zelfstandig naamwoorden met een generieke, individuele status. En ze zijn allemaal beperkt. Als *brahman* onbeperkt of onbegrensd is, dan kunnen woorden het uiteraard niet onthullen. Daarom kunnen de bekende woorden die we tot onze beschikking hebben *brahman* niet onthullen.

Zijn het dan misschien onbekende woorden die de onbekende *brahman* kunnen onthullen? Ook niet, want de woorden zelf zijn onbekend. Onbekende woorden kunnen een onbekend ding nooit onthullen. Ze kunnen enkel samengaan met *brahman*, waarbij zowel de woorden als *brahman* onbekend blijven.

Als onbekende woorden *brahman* niet kunnen onthullen, dan zullen we bekende woorden moeten gebruiken. Er worden bepaalde woorden gekozen die een specifieke connotatie hebben. Woorden kunnen een object ofwel direct onthullen, ofwel indirect door implicatie. In dit geval onthullen ze indirect het geïmpliceerde (*lakṣya*).

De woorden die we gebruiken om *brahman* te onthullen zijn daarom allemaal verwijzende woorden (*lakṣaṇa*'s):

satyam (bestaan),
jñānam (bewustzijn),
anantam (onbegrensdheid),
enzovoorts.

Satyam betekent 'is'. 'Is' is iets wat we al kennen. Gewoonlijk betekent 'is' dat iets bestaat, en dit bestaan is altijd gekoppeld aan een bepaalde tijd. Daarom kennen we *satyam* alleen als iets dat binnen tijd bestaat, theoretisch gesproken. 'Is' wil dan zeggen dat het object nog niet verdwenen is. Dit noemen we tijdgebonden. Het concept van 'is' houdt in dat alles wat bestaat, altijd tijdgebonden is.

Maar *brahman* wordt *satyam* en niet tijdgebonden genoemd (*anantam satyam*). Het woord *anantam* (onbegrensd) trekt het woord *satyam* los van het tijdgebonden concept en zorgt dat het zijn oorspronkelijke betekenis behoudt.

De oorspronkelijke betekenis is ‘bestaan’, maar de afgeleide betekenis, de algemeen bekende betekenis van dit woord is ‘bestaan in tijd’. En die tijd wordt weerlegd door het woord *anantam*. Deze weerlegging is nodig om *brahman* te kunnen begrijpen.

In de uitspraak van de Upaniṣad, ‘*satyam jñānam anantam brahma*’, behouden we de basisbetekenis van *satyam*, bestaan, en nemen we het tijdgebonden, tijdgeconditioneerde bestaan, dat we er gewoonlijk onder verstaan, weg. Dit betekent dat *brahman* tijdeloos bestaan is.

Vervolgens wordt gezegd dat *brahman* bewustzijn is, wat kennis (*jñānam*) is. *Jñānam* is daarom ook een verwijzend woord. Kennis kan kennis zijn van een pot, kennis van een doek, enzovoort. Maar *brahman* is zowel *anantam jñānam* als ook *satyam jñānam*, kennis die niet verandert, die constant is, die altijd hetzelfde blijft.

Brahman is niet kennis van dit of dat, maar kennis als zodanig; het is onbegrensde kennis. Kennis van het een of ander kan niet onbegrensd zijn. Kennis van iets betekent dat het niet kennis van iets anders is; daarom is dat niet onbegrensde kennis.

Door het beperkende aspect van kennis te weerleggen, bevrijden we kennis van alle beperkingen. Wat overblijft is onbegrensde kennis, bewustzijn; dat wat onveranderlijk aanwezig is in elke vorm van kennis. Daarom is bewustzijn *satyam* en deze bewustzijn-*satyam* is onbegrensde *brahman*.

Dit is dus hoe *brahman* wordt onthuld via bekende woorden; enkel door middel van implicatie en niet als de directe betekenis van deze woorden.

Swami Dayananda Saraswati
Arsha Vidya